

**Lietuvos Respublikos Prezidentui J. E. Gitanui Nausėdai
Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkui Juozui Olekui ir Seimo nariams
Lietuvos Respublikos Ministrui Pirmininkui Mindaugui Sinkevičiui
Vilniaus m. savivaldybės merui Valdui Benkunskui ir tarybos nariams
Žiniasklaidai**

MITINGO REZOLIUCIJA

Dėl lietuvių tautos suverenių teisių į savo istorinį paveldą ir laisvės kovų atmintį valstybės sostinėje Vilniuje

Vilnius, 2026 m. rugpjūčio 24 d.

Mes, 2026 m. rugpjūčio 24 d. Vinco Kudirkos aikštėje Vilniuje susirinkę Lietuvos Respublikos piliečiai, minėdami Baltijos kelio metines ir prisimindami dieną, kai Lietuvos, Latvijos ir Estijos žmonės susikibo rankomis reikalaudami savo tautoms laisvės ir teisės savarankiškai spręsti savo likimą, pareiškiame:

- Lietuvos Respublikos Konstitucija skelbia, kad Lietuvos valstybę kuria Tauta, suverenitetas priklauso Tautai ir niekas negali varžyti ar riboti Tautos suvereniteto bei savintis visai Tautai priklausančių suverenių galių;
- Vilnius – Lietuvos sostinė, istorinis ir politinis jos centras. Kartu tai daugiatautį paveldą sukaupęs miestas, kurio įvairių bendruomenių istorija turi būti gerbiama ir saugoma. Tačiau pagarba šiam paveldui negali paneigti esminės aplinkybės – Vilnius yra suverenos Lietuvos Respublikos sostinė, todėl Lietuvos valstybė ir jos piliečiai turi neatimamą teisę čia saugoti ir įprasminti savo valstybingumo ženklus, istorinį paveldą ir kovotojų už Lietuvos laisvę atminimą;

Tačiau per tris Nepriklausomybės dešimtmečius ši konstitucinė lietuvių tautos teisė nejučia buvo atimta:

- Šiandien nėra įgyvendintas Lietuvos Respublikos Lukiškių aikštės Vilniuje memorialinio statuso įstatymas, įtvirtinantis Lukiškių aikštės, kaip pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės, memorialinę paskirtį;
- Nėra sukurtas šiame įstatyme numatytas memorialinis akcentas su Vyčio simboliu, o mėginimai sostinėje deramai įamžinti Lietuvos valstybės kūrėjus, laisvės kovotojus ir pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvius sulaukia politinio ir administracinio savosios valdžios pasipriešinimo;
- Analogiškos kliūtys daromos siekiant Vilniuje deramai įamžinti pirmojo Lietuvos Respublikos Prezidento Antano Smetonos atminimą;

- Mes pastebime, kaip formuojama nuosekli praktika vilkinti ir drausti šalies sostinėje Lietuvos valstybingumo ženklų įtvirtinimą, žmonių, kūrusių bei gynusių nepriklausomą Lietuvos valstybę, atminimo įamžinimą.

Iškalbingiausias yra Vilniaus koncertų ir sporto rūmų pavyzdys:

Sporto rūmams rekonstruoti yra parengtas projektas, numatantis juos pritaikyti šiuolaikiškam kongresų ir konferencijų centrui. Šiems darbams jau išduotas statybą leidžiantis dokumentas. Tačiau jie nebuvo pradėti buvusiai I. Šimonytės vyriausybei sustabdžius projekto įgyvendinimą dėl tariamų tarptautinių ekspertų rekomendacijų.

Lietuvos Respublikos Seimas ėmėsi svarstyti rezoliuciją „Dėl neatidėliotinų veiksmų Vilniaus koncertų ir sporto rūmams rekonstruoti“, o birželį vykusio Tautos forumo mitingo dalyviai pareikalavo, kad Vyriausybė iki rugsėjo 1 d. paskelbtų rekonstrukcijos finansavimo būdą, pradėtų rangovo atranką ir skirtų lėšas parengiamiesiems darbams.

Tačiau 2026 m. rugpjūčio 4 d. Lietuvos žydų bendruomenės pirmininkės Fainos Kukliansky ir Amerikos žydų komiteto Tarptautinių žydų reikalų direktoriaus Andrew Bakerio iniciatyva įvykusiame susitikime su Ministru Pirmininku Mindaugu Sinkevičiumi Sporto rūmų rekonstrukcijos projekto įgyvendinimas buvo uždraustas – Lietuvos valdžia eilinį kartą pasidavė nevalstybinių subjektų politiniam spaudimui/

Pabrėžiame: lietuvių tauta gerbia Lietuvos žydų bendruomenės istorinę atmintį ir teisėtą siekį išsaugoti savo dvasinį, kultūrinį ir memorialinį paveldą. Tačiau šis paveldas turi saugomas adekvačiais būdais ir formomis, nepažeidžiant kitų Lietuvoje gyvenančių tautų teisėtų interesų. Pagarba vienos bendruomenės istorinei atminčiai neiįpareigoja mūsų tautos atsisakyti teisės į savąją istorinę atmintį ir Lietuvos valstybės suverenių galių.

Mums nėra aišku, kokių teisinių pagrindų veikia nevalstybinės ekspertų komisijos ir grupės, neturinčios nei valstybės institucijų statuso, nei įgaliojimų priimti Lietuvos valstybei privalomus sprendimus.

Nėra aišku, kokių teisinių pagrindų šių ekspertų rekomendacijos sustabdė Lietuvos valstybės parengtą ir patvirtintą nacionalinės reikšmės projektą.

Taip pat nėra aišku, kaip nevalstybinės struktūros galėjo apriboti suverenios valstybės įgaliojimus spręsti savo nacionalinės reikšmės klausimus.

Todėl pareiškiame: jokia visuomeninė, religinė, etninė, tarptautinė ar užsienio organizacija ir joks privatus asmuo negali diktuoti Lietuvos valstybei sprendimus, kuriuos ji turi teisę priimti dėl nacionalinės reikšmės objektų savo sostinėje.

Vilnius nėra miestas, kuriame Lietuvos valstybingumo ženklams vietą nustatinėja užsienio interesų grupės.

Lietuvos valstybė turi pareigą saugoti Vilniuje įskūrusių bendruomenių paveldą, tačiau kartu ji turi teisę ir konstitucinę pareigą įprasminti Vilnių kaip Lietuvos valstybės sostinę.

Todėl šiandien šiame mtinge keliame klausimą ne dėl Sporto rūmų pastato rekonstrukcijos, o dėl Lietuvos valstybės suverenumo ir jos valdžios gebėjimo savarankiškai priimti sprendimus.

MES KLAUSIAME LIETUVOS RESPUBLIKOS VADOVUS:

1. Ar Lietuvos valdžia dar pripažįsta, kad suverenitetas priklauso Tautai?
2. Ar Lietuvos Vyriausybė prisiėmė įsipareigojimus atsisakyti parengto Sporto rūmų rekonstrukcijos projekto?
3. Kas iš tiesų sprendžia Vilniaus koncertų ir sporto rūmų likimą?
4. Kas suteikė valdžiai teisę tartis su neformaliomis organizacijomis dėl Lietuvos nacionalinės reikšmės istorinio paveldo panaikinimo be konsultacijų su Lietuvos visuomene?
5. Kodėl iki šiol neįgyvendinama įstatyme nustatyta Lukiškių aikštės, kaip pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės, paskirtis?
6. Kodėl Lietuvos valstybės kūrėjų ir laisvės kovotojų atminimo įamžinimas sostinėje nuolat paverčiamas politinių bei ideologinių ginčų objektu?

BALTIJOS KELIAS MUMS PRIMENA: LAISVA YRA TIK TA TAUTA, KURI PATI SPRENDŽIA SAVO VALSTYBĖS REIKALUS.

Šiandien Lietuvos piliečiai negali spręsti, kokie valstybingumo ženklai turi būti įtvirtinti jų sostinės aikštėse, jie nežino, kaip bus pagerbti už Lietuvos laisvę kovoję žmonės ir koks likimas laukia nacionalinės reikšmės istorinių objektų.

TODĖL REIKALAUJAME:

1. Respublikos Prezidentą, kaip valstybės vadovą, viešai atsakyti, ar Lietuvos Respublika yra suvereni valstybė ir sprendimai dėl jos sostinės, nacionalinės reikšmės paveldo bei valstybingumo ženklų yra priimami Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų nustatyta tvarka?
2. Ar Lietuva pajėgi parengti ir viešai paskelbti Vilniaus, kaip Lietuvos istorinės sostinės, valstybingumo ir istorinės atminties įprasminimo programą, apimančią svarbiausias valstybės reprezentacines erdves, valstybingumo simbolius ir kovotojų už Lietuvos laisvę atminimą?

SIŪLOME:

1. Lietuvos Respublikos Vyriausybei nedelsiant priimti galutinius politinius sprendimus dėl Sporto rūmų rekonstrukcijos, paskelbiant konkrečius rekonstrukcijos įgyvendinimo terminus.
2. Viešai paskelbti visus valstybės institucijų priisimtus formalius ir neformalius įsipareigojimus, jeigu tokių esama, dėl Vilniaus koncertų ir sporto rūmų ateities, taip pat nurodyti juos prisiėmusius pareigūnus, jų teisinį pagrindą ir subjektus, su kuriais dėl jų buvo tartasi.

3. Galutinai įgyvendinti Lietuvos Respublikos Lukiškių aikštės Vilniuje memorialinio statuso įstatymą, užtikrinant Lukiškių aikštės, kaip pagrindinės reprezentacinės Lietuvos valstybės aikštės, paskirtį ir joje deramai įprasminant Lietuvos valstybingumą bei kovas už laisvę.
4. Užtikrinti, kad Lietuvos valstybės kūrėjų, laisvės kovotojų ir pasipriešinimo okupaciniams režimams dalyvių atminimo įamžinimas nebūtų vilkinamas dėl politinės konjunktūros ar nevalstybinių interesų grupių spaudimo.
5. Gerbti visų Vilnių kūrusių tautinių ir religinių bendruomenių paveldą bei mirusiųjų atminimą, tačiau kartu užtikrinti, kad vienos istorinės atminties apsauga nebūtų naudojama kitos istorinės atminties išstūmimui ar Lietuvos valstybės suverenių teisių ribojimui.

RAGINAME RESPUBLIKOS PREZIDENTĄ, SEIMO PIRMININKĄ IR MINISTRĄ PIRMININKĄ:

Neišduokite Baltijos kelio istorinės prasmės. 1989 m. rugpjūčio 23-iają Lietuvos žmonės stojo į Baltijos kelią ne tam, kad iš Lietuvos atimtą suverenitetą perduotų neformalioms užsienio interesų grupėms. Jie stojo už teisę būti savo valstybės šeimininkais.

Lietuvos valdžia privalo elgtis kaip suverenios valstybės valdžia, o ne kaip užsienio galios centrums pavaldi administracija, laukianti išorės pritarimo sprendimams dėl savo sostinės.

Šiandien mes giname ne vien Sporto rūmus, ne vien Lukiškių aikštę ir ne vien atskirus paminklus. Mes giname lietuvių tautos teisę savo valstybėje ir savo sostinėje saugoti šalies istorinę atmintį, gerbti kovotojus už Lietuvos laisvę, puoselėti valstybingumo ženklus ir savarankiškai spręsti savo istorinio paveldo likimą.

**Vilnius yra Lietuvos sostinė!
Lietuvos valstybę kuria Tauta!
Suverenitetas priklauso Tautai!**

Tautos istorinė atmintis negali būti nei valdžios baimių įkaitė, nei užkulisinių susitarimų objektas.

Reikalaujame, kad Lietuvos valdžia elgtųsi kaip suverenios valstybės valdžia!

Rezoliucijos teksto tikrumą patvirtina Tautos forumo atstovas Almantas Stankūnas